

Michal Zezula: Vybrané problémy vrcholně středověké transformace moravsko-slezského pomezí (na základě výpovědi archeologických pramenů)

Práce je členěna do tří kapitol, které jsou věnovány moravsko-slezskému pomezí a jeho vrcholně středověké transformaci ve 13. století. Jedná se o region, který se po většinu raného středověku nacházel na hranici mezi raným českým a polským státem a po připojení k přemyslovským državám v závěru 12. století prošel zásadními změnami, jejichž symbolem je – v rámci českých zemí – časný vznik institucionálních měst. První kapitola se zaměřuje na raně středověké Holasicko a ves Holasovice, která poutá pozornost archeologického a historického bádání již více než 200 let. Na základě vyhodnocení starších odkryvů i nových výzkumů se podařilo prokázat význam lokality ve 2. polovině 12. století a v 1. polovině století následujícího. Zatímco pro objasnění role Holasovic v rámci piastovských státních struktur prozatím nejsou k dispozici relevantní archeologické informace, jejich postavení jako dílčího správního centra v rámci Přemyslovci ovládané provincie dokládají přítomnost dřevěné sakrální stavby, vznik raně gotického kostela a zeměpanského hospodářského a správního dvora. Ekonomickým centrem provincie se stala Opava založená mezi léty 1213-1220 v místě předlokační osady. Písemné i archeologické prameny ukazují dynamický rozvoj města v průběhu 13. století, zejména pak v jeho 2. a 3. třetině, kdy se stabilizovala urbanistická struktura města, vystavěny byly městská fortifikace a také důležité sakrální areály včetně mendikantských klášterů. Ve druhé kapitole představené výsledky archeologických výzkumů se dotýkají jednotlivých aspektů vývoje městského organismu a také hmotné kultury jeho obyvatel. Zvláštní pozornost je věnována keramické produkci, jejíž proměna odráží ekonomické i společenské změny, ke kterým ve sledovaném období dochází. Třetí kapitola je proto úžeji zaměřena na hrnčířskou pec odkrytou ve Velkých Heralticích, která je svázána se závěrečnou fází lokální raně středověké výrobní tradice možná již v určité míře ovlivněné novými importovanými vzory.

město – vesnice – 12. a 13. století – osídlení – moravsko-slezské pomezí – vrcholně středověká transformace – keramická produkce

město, vesnice, 12. a 13. století, osídlení – moravsko-slezské pomezí, vrcholně středověká transformace, keramická produkce